

קורס שלוב ידע בעשייה טיפולית ב'23 3355 א01
הנחיות למטלות להכשרה מעשית- שנה ג' תשפ"ג

ינואר 2023

עבודה זו נועדה לארגן ולעבד את המידע שאספתן/ם וחוויתן/ם במהלך ההכשרה המעשית. בעבודה נעשה שימוש במערכת המושגים של ארגון הבריאות העולמי (ICF) בעקרונות התיעוד על פי המתע"מ (2016) ובעקרונות טיפול מבוסס ראיות. בסופו של המסמך מופיעים נספחים להבהרת ההנחיות.

תיאור מקרה (סה"כ 95 נק')

יש לבחור יחד עם המדריכה/אדם אחד לליווי/טיפול אישי במהלך ההכשרה ולתאר את תהליך התערבות על פי הנקודות הבאות:

1. מידע אודות האדם (5 נק')

א. שם וסוג המסגרת בה פגשת את האדם

ב. מידע דמוגרפי רלבנטי: שם (בדוי), מגדר, תאריך לידה וגיל, ארץ לידה ושנת עלייה (אם רלוונטי), מצב משפחתי, מספר אחים ומקום האדם במשפחה, מקום מגורים ועם מי מתגורר, השכלה של האדם (ושל ההורים בדו"ח לילדים ונוער), עיסוק / מקצוע (תעסוקת ההורים בדו"ח לילדים ונוער), מקום עבודה / מסגרת לימודית. **(שימו לב לחסיון פרטים מזהים)**

ג. מידע רפואי: תאריך אשפוז / קבלה למסגרת ההתערבות, אבחנות רפואיות (בלועזית/כפי שכתוב בתיק הרפואי), סיכום רקע התפתחותי ורפואי רלוונטי וממוקד (כולל אשפוזים, אבחונים וטיפולים קודמים), התוויות זהירות (קונטרה-אינדיקציות), עזרים בשימוש, גורמים מטפלים נוספים.

ד. מידע אודות ההפניה: הגורם המפנה (כולל הפנייה עצמית), תאריך ההפניה למסגרת ולריפוי בעיסוק, סיבת ההפניה, גורם בריאות מבטח / מממן.

2. תהליך ההערכה וההתערבות (ראו נספח 1)

א. פרופיל עיסוקי (15 נק') – זהו המידע המתאר את דפוסי היום יום, ההיסטוריה העיסוקית, תחומי העניין, הערכים והצרכים של האדם. מטרת איסוף המידע בחלק זה היא להבין את הרקע של האדם ואת נקודות מבטו/ה- מה משמעותי וחשוב ל/ה בהווה.

← במידה ונעשה בחלק זה שימוש בכלים פורמליים לאיסוף המידע יש לציין שם מלא של הכלי כמקובל לפי APA-7. שימו לב: אין צורך לתת רקע על הכלי ואופן העברתו. יש לכתוב את המידע באופן אינטגרטיבי ולהביא בקצרה את עיקרי הדברים הרלבנטיים.

הנקודות שיש להתייחס אליהן בפרופיל העיסוקי הן:

← **הרקע העיסוקי של האדם** (כולל עיסוקים בעבר ובהווה) תוך התייחסות להשפעות של עיסוקים אלה על האדם, ולשינויים שחלו בעקבות המחלה/ פגיעה/ מגבלה/ איחור התפתחותי. יש לאסוף מידע מהאדם, משפחתו ואנשים משמעותיים אחרים, מאנשי מקצוע

Occupational Therapy Department, joint program –University of Haifa and Technion

אחרים ומהתיק הרפואי.

- ← **רקע (היסטוריה) חינוכי ומקצועי** – יש להתייחס למידע רלבנטי על מסגרות הלימוד בהם למד/ה או לומד האדם, תארים / הכשרה מקצועית ורקע תעסוקתי
- ← **תפקידים מרכזיים** – יש לתאר את התפקידים המרכזיים של האדם במסגרות השונות כגון: משפחה, קהילה, עבודה וכד' ואת חלוקת התפקידים בבית (אם יש) כגון, "אח בכור", מנהל עניינים כספיים של המשפחה וכד'.
- ← **רמת התפקוד של האדם בתחומי העיסוק השונים** כפי שהוא/היא ו/או משפחתו מתארים.
- ← **הרגלים ושגרות חיים** – המדווחים טרם האשפוז/טיפול: סדר היום של האדם בביתו/ה, במסגרת החינוכית, בעבודה (ראה עמ' 26 בחוברת המתע"מ 2016).
- ← **סביבות והקשרים** – יש להתייחס לסביבות ולהקשרים הרלבנטיים (ראה עמ' 28-30 בחוברת המתע"מ 2016).
- ← **רוח האדם** – ערכים, אמונות ומטרות אישיות כפי שהאדם ו/או אחרים משמעותיים מדווחים עליהם (ראה ע"מ 23 בחוברת המתע"מ 2016 + נספח א'-טבלה 2, עמ' 65-66).
- ← **תחומי עניין ועיסוקים משמעותיים של האדם**
- ← **התייחסות האדם / משפחתו למגבלה**
- ← **העדפות של האדם ותוצאות רצויות** – פירוט הציפיות של האדם ומשפחתו מהטיפול. (לדוגמא, האם עקב המחלה /הפגיעה חלו שינויים ביכולתו/ה לעסוק בתחומי העיסוק? האם מעוניין/ת לשנות משהו בדרך שמבצע את העיסוקים (אימוץ עיסוקים אחרים וכד') וכן סדרי העדיפויות שלו/ה.

ב. ביצוע עיסוקי- התפקוד הנוכחי (25 נק')

בחלק זה יש להציג באופן אינטגרטיבי וסיכומי את היכולת להוציא לפועל פעילויות יום יומיות בתחומי העיסוק השונים ובכל תחומי התפקוד הרלוונטיים לו. מידע זה מתבסס על מידע מתהליך ההערכה בריפוי בעיסוק (אבחונים, תצפיות, ראיונות), בעקבות בניית הפרופיל העיסוקי. במקומות בהן מקובלת בטריית אבחונים/שאלונים קבועה כחלק מתהליך הקבלה, יש לציין כי זהו הנוהל במקום, ויחד עם זאת יש לתת רציונל מותאם למטופל ספציפי לשימוש בכלים אלו בתהליך ההערכה עבורו.

ביצוע אבחון (10 נק')

← על הסטודנט/ית להעביר למטופל/ת לפחות אבחון סטנדרטי אחד. יש לתאר את האבחון בקצרה (שם מלא של הכלים לפי APA-7, המחברים והמתרגמים, השנה, מה הכלי בודק וממצאיו) **ולנמק את הרציונל** לבחירתו. במידה וישנם ציונים ונורמות לאבחון יש לתאר אותם בדו"ח תוך הסבר של משמעות ציון זה. אין צורך להוסיף נספחים הכוללים את האבחונים/תוצאותיהם.

○ הערה לסטודנטיות העושות הכשרה בתחום ילדים: אם בחרתן להשתמש בכלי

Occupational Therapy Department, joint program –University of Haifa and Technion

האבחון BEERY-VMI, חובה: (1) לקבל על כך אישור מרכזת תחום ילדים לאחר נימוק הרציונל לשימוש בו. (2) להשתמש בכלי הערכה סטנדרטי נוסף מעבר לשימוש באבחון BEERY-VMI.

ניתוח הביצוע העיסוקי כולל את הנקודות הבאות (15 נ'): :

← ניתוח ביצועי האדם **בתחומי העיסוק** הרלבנטיים (טבלה 1 בחוברת המתע"מ, 2016, עמ' 57-64): BADL, IADL, משחק, לימודים, עבודה, פנאי והשתתפות חברתית- יש לשים לב שלא לחזור, בסעיף זה, על המידע מסעיף רמת התפקוד המופיע בפרופיל העיסוקי המידע בחלק הזה מתבסס על תצפיות של המטפלות ועל השימוש בכלי הערכה שונים.

← **סיכום הגורמים מאפשרים ומגבילים את הביצוע העיסוקי והפעילויות השונות-** יש לסכם בקצרה את הגורמים המאפשרים והמעכבים וכיצד כל אחד מתחומי העיסוק הרלוונטיים מושפעים ממצבו הנוכחי. יש לשלב באופן אינטגרטיבי את תוצאות ההערכות ולהתייחס למרכיבי האדם, מיומנויות ביצוע, דפוסי הביצוע וההקשרים שמובילים למטרות הטיפול, כפי שמופיע במתע"מ 2016.

← **התרשמות כללית וסיכום-** יש לכתוב **פסקה קצרה לסיכום** כלל תהליך ההערכה והמידע משמעותי על התנהגות האדם בזמן ההערכה וכיצד השפיעה על התנהגותו במהלך האבחון (למשל, מידת שיתוף הפעולה, מוטיבציה, חרדות, מידת הריכוז).

ג. מטרות ההתערבות (17 נק')

בהסתמך על תהליך ההערכה ובדין משותף עם האדם ו/או משפחתו/גורם משמעותי רלבנטי יש לקבוע מטרות ויעדים להתערבות.

← יש לנמק ולבסס את בחירת המטרות בהמשך למה שהוצג בחלק של ה"ביצוע העיסוקי" ובאופן שיתחבר בהמשך למהלך ההתערבות והגישות שהנחו את בנייתה.

← יש לנסח 3 מטרות לטווח ארוך (3 נ' כ"א), מתוכן יש לבחור 2 מטרות ולכל אחת מהן לנסח 2 מטרות לטווח קצר (2 נ' כ"א). המטרות צריכות להתאים לגישת הטיפול המרכזית שנבחרה. ניתן להסתייע בתהליך קביעת המטרות במסמך "אמות מידה להגדרת מטרות התערבות בריפוי בעיסוק-חוברת עזר" (2019).

Occupational Therapy Department, joint program –University of Haifa and Technion

ד. תכנית ומהלך ההתערבות (33 נק') (ראה נספח 2)

יש לסכם באופן אינטגרטיבי את תכנית ומהלך ההתערבות, תוך התייחסות לנקודות הבאות (24 נ'):

- ← **תיאור סוג ההתערבות:** טיפול ישיר -פרטני, זוגי, קבוצתי משולב; טיפול עקיף - הדרכה (להורים, לבן/בת זוג, אנשי חינוך או בריאות, מעסיק, סייעת); חינוך וייעוץ.
- ← **תיאור הנוכחים במהלך ההתערבות** (בן/בת זוג, הורה או בן משפחה אחר, או מטפל/ת, אנשי מקצוע אחרים או סטודנטים)
- ← **אסטרטגיות התערבות** (קידום, שיפור/שחזור, שימור, שיקום/התאמה/פיצוי ומניעה) (טבלה 7 מתע"מ 2016, עמ' 85-87).
- ← **גישת ההתערבות/ מסגרת התייחסות בריפוי בעיסוק-לנמק** מדוע נבחרה לאדם זה. **אין צורך** לתאר את הגישה עצמה אלא בהקשר של השימוש בה במהלך ההתערבות.
- ← **ארועים יוצאי דופן/משמעותיים- חובה** לציון אירועים יוצאי דופן ו/או משמעותיים במהלך ההתערבות.
- ← **שימוש במכשירי עזר ו/או בהתאמות שנעשו.**
- ← **שימוש באמצעים ואסטרטגיות טיפול** - יש לתת לפחות שתי דוגמאות לאמצעי טיפול או אסטרטגיות טיפול בהם נעשה שימוש והתואמים את המטרות שהוגדרו וגישת ההתערבות שנבחרה.
- ← **סיכום מהלך הטיפול-** יש לכתוב פסקת סיכום קצרה תוך התייחסות לסיכום הטיפול שנעשה והשפעתו על הביצוע העיסוקי מבחינת: השגת המטרות באופן מלא/חלקי; שינוי בתפקוד המטופל (האם חל שינוי ובאיזה אופן), התייחסות לממצאי הערכה חוזרת במידה ונעשתה, שיתוף פעולה של האדם והיענות לטיפול והמלצות להמשך.
- ← **הנחיות או הדרכה** למקבל/ת השירות / להורה / למטפל/ת, במידה וניתנו .
- ← **ביסוס ההתערבות על ראיות- יש לשלב בסיכום ההתערבות** ראיות מחקריות עדכניות
- מתוך מאמרים** (מחקר, סקירה שיטתית, מטה-אנליזה וכד') מהעשר שנים האחרונות לכל היותר המנמקות את הבחירה של גישת ההתערבות ו/או שיטת התערבות ספציפית ו/או אסטרטגיות וכלי התערבות, התורמים להבנת מצבו של המטופל (מבחינת מהלך המחלה, סימפטומים וכו') (9 נק'). ראו דוגמאות במסמך: הסבר על ביסוס ראיות במאמרים ובמחקרים תשפ"א.

Occupational Therapy Department, joint program –University of Haifa and Technion

הנחיות כלליות: חריגה מהנחיות אלה תגרור הורדה בציון

← **כתיבה אינטגרטיבית וארגון העבודה (5 נק')**:

- אורך העבודה סה"כ **עד 7** עמודים- אין לחרוג ממס' העמודים שהוגדרו!!
  - כתיבה בגופן David, Miriam, או Arial גודל 12 לפחות, רווח שורה וחצי בין השורות ושוליים של 3 ס"מ לפחות מכל ארבעת הצדדים .
  - כתיבה לפי כללי כתיבה 7-APA לאורך העבודה ורשימת מקורות כנדרש.
  - ← הגשה דרך **אתר הקורס במודל** לרכזת הרלבנטית לתחום ההכשרה לאחר תום תקופת ההכשרה, עד ה **13.4.23**. סטודנטיות שמסיימות את ההכשרה במועד אחר משאר הכיתה נדרשות לתאם מועד הגשה בנפרד עם רכזות התחום.
  - שם הקובץ להגשה צריך לכלול את שמה המלא של המגישה+ת.ז.
  - ← יש למסור את העבודה לעיון המדריכה במקום ההכשרה בשבוע האחרון של תקופת ההכשרה המעשית, לבדיקת מידת הדיוק והאמינות של המידע ולקבל את אישורה.
  - יש לציין בשער העבודה: "אושר ונבדק על ידי....(שם המדריכה המלא)+תאריך הבדיקה".
- ציון עובר למטלה זו הינו 70.** כישלון בעבודה זו יגרור הגשה חוזרת לפי הנחיות שינתנו על ידי המנחות והפחתה של 10 נ' מהציון הסופי בהגשה חוזרת.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה בהקשר למטלה זו. בשאלות ניתן לפנות במייל להלן. במידה ותעלנה שאלות הנוגעות לכלל הקבוצה תפורסם גם תשובה בלוח המודעות הכללי.

בהצלחה

והכשרה מהנה ומעשירה

גב' דפנה ברקוביץ – מרכזת תחום התפתחותי-ילדים daphnaberk@gmail.com
גב' דנה ויסברם פדן – מרכזת התחום הפסיכוסוציאלי dweissbre@staff.haifa.ac.il
ד"ר ח'אולה לובאני- מרכזת תחום פיזיקאלי-גריאטרי kloubani-@staff.haifa.ac.il

נספח 1

- יש להבחין בין פרופיל עיסוקי וביצוע עיסוקי ולא לחזור על הדברים.
- פרופיל עיסוקי-** יש לציין מהיכן נדלה המידע (ראיון עם הורה או מטפל עיקרי אחר בני משפחה אחרים, מטפל, מטופל, מטפלים עיקריים וכד'). יש לפרט את המידע הרלבנטי בלבד בהתאם למסגרת בה נמצאים, לאדם בו מטפלים (ילד, מבוגר) והסיבה שהופנה לטיפול (ליקויים התפתחותיים, פגיעה פיזית, התמודדות עם מחלה נפשית).
- ← רקע חינוכי- מידע על מסגרות חינוך וטיפול קודמים וקיימים
- ← תפקידים – לתאר את התפקידים ומשמעותם/ם
- ← רמת תפקוד- לפי המתע"מ (לציין כותרות): לפרט כיצד ההורים והמטפלים רואים את ההשתתפות (מידה ואיכות) של הילד בתחומים השונים: ADL, IADL, לימודים, משחק, פנאי, השתתפות חברתית. אצל מבוגרים להתייחס לנקודת מבטם ובהתאם לצורך לנקודת מבט של אנשים בסביבתם.
- ביצוע עיסוקי-** מתוך אבחונים תצפיות קליניות, ואינטרפרטציה של המטפל.
- יש לציין כלי אבחון- כולל שם מלא ושנה, תוצאות מרכזיות.
- ← רמת תפקוד בתחומי העיסוק הרלבנטיים (לדוגמה אדם בן 44 עם שבר בגליל דיסטלי של אצבע 5 שעובד ואינו לומד אין צורך להתייחס לתחום לימודים).
- ← מיומנויות ביצוע/מרכיבי אדם/דפוס ביצוע/הקשרים- גורמים מאפשרים ומגבילים לתפקוד בתחומי העיסוק השונים, לפי הכותרות של המתע"מ. יש לשלב תוצאות אבחונים במקומות הרלוונטיים, לתת דוגמאות כיצד מתבטא היכולת או הקושי בתפקוד היומיומי.
- ← הניתוח של גורמים מסייעים ומגבילים ניתן ורצוי להציג בטבלה וכמובן להתייחס רק למה שרלבנטי לאדם בו אתם מטפלים (ראו דוגמה בסוף המסמך).
- ← התרשמות כללית וסיכום המוביל למטרות ההתערבות: עוצמות וקשיים עיקריים

נספח 2

תכנית ההתערבות:

- גישות- להסביר על עקרונות הגישה/ גישות ולהסביר כיצד הגישה/ות תורמות לתכנית ההתערבות למקרה שלכם, כיצד מתאימה למטופל שלכן.
- תיאור תהליך היישום- לתת דוגמא למסגרת של הטיפול ואמצעי טיפול התואמים את מטרות הטיפול.
- להסביר מדוע נבחרו אמצעי הטיפול השונים.